

Quickscan flora en fauna

Erfontwikkelingen, Hof te Boekelo

Eelerwoude werkt

met passie aan een mooi

en groen Nederland

Opdrachtgever:

Landgoed Hof te Boekelo

Wullenweg 35

7548 TA Enschede

Opdrachtnemer:

Eelerwoude

[Onze vestigingen](#)

088-1471100

info@eelerwoude.nl

www.eelerwoude.nl

Projectgegevens:

Projectnummer: 3266.1

Datum: 7-11-2022

Projectleider: [REDACTED] e

Opgesteld: [REDACTED]

Gecontroleerd: [REDACTED]

Status: Definitief

Versie: 1

© 2021 Eelerwoude

Dit rapport is enkelzijdig opgemaakt.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	Huidige situatie en ontwikkeling	5
2.1	Huidige situatie	5
2.2	Voorgenomen ontwikkeling	10
3	Natuurwetgeving en -beleid	12
3.1	Inleiding	12
3.2	Bescherming van soorten	12
3.3	Bescherming van gebieden	12
4	Methode	14
4.1	Inleiding	14
4.2	Bureauonderzoek	14
4.3	Terreinbezoek	14
5	Beschermde soorten	16
5.1	Planten	16
5.2	Zoogdieren	16
5.2.1	Vleermuizen	16
5.2.2	Overige zoogdieren	20
5.3	Vogels	23
5.4	Reptielen	24
5.5	Amfibieën	25
5.6	Vissen	25
5.7	Ongewervelden	26
6	Conclusie	27
6.1	Beschermde soorten	27
6.1.1	Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt	27
6.1.2	Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt	27
6.1.3	Algemene zorgplicht	28
6.2	Bescherming gebieden	28
6.3	Geldigheid rapportage	28
	Bijlage 1 Wettelijk kader natuurwetgeving	30

1 Inleiding

Men is voornemens om aan de Beldershoekweg een oude schuur te slopen en aan de Kwinkelerweg een erf met nieuwbouw te ontwikkelen. Beide locaties liggen in Landgoed Hof te Boekelo.

In verband met deze voorgenomen ontwikkeling is een toetsing van de plannen aan de natuurwetgeving en het natuurbeleid noodzakelijk. Met deze toetsing moet duidelijk worden hoe de ontwikkeling gerealiseerd kan worden binnen de kaders van de natuurbescherming.

Deze quickscan richt zich op een beoordeling van de natuurwaarden op basis van een verkennend onderzoek. Op basis van een bureauonderzoek en een veldbezoek wordt aan de hand van aanwezige terreintypen en toevallige waarnemingen van soorten zo goed mogelijk ingeschat welke beschermde gebieden en plant- en diersoorten aanwezig (kunnen) zijn. Op basis daarvan worden uitspraken gedaan over de (mogelijke) effecten van de voorgenomen ontwikkeling en de eventueel noodzakelijke vervolgstappen. Voorliggende rapportage gaat hier verder op in.

2 Huidige situatie en ontwikkeling

2.1 Huidige situatie

Het plangebied ligt in Boekelo provincie Overijssel en ligt tussen de wegen Beldershoekweg en de Kwinkelerweg. Beide locaties zijn onderdeel van het Landgoed Hof te Boekelo en vormen samen één landgoedbedrijf (zie kader- Hof te Boekelo). Het plangebied betreft twee locaties, locatie één betreft een schuur (reeds gesloopt) op een woonerf met aan de Beldershoekweg (afbeelding 1). Locatie twee bestaat uit een natuurterrein met open gebied en gemengd bos aan de oostkant van de Kwinkelerweg (afbeelding 2). Dit terrein betreft een privéterrein met verderop, aan het einde van de weg, een camping genaamd 't Scharrelhoes Boekelo. De locatie van de gesloopte schuur aan de Beldershoekweg kenmerkt zich als een erf met aan de voorzijde een fruitgaard en erfbeplanting. Aan de oostkant van de gesloopte schuur loopt de meanderende Boekelerbeek en rondom het erf is gemengd bos aanwezig met hoofdzakelijk de soorten beuk en eik. Aan de zuidkant van het erf is openheid aanwezig in de vorm van akkerbouw. Hier worden momenteel akkergewassen geteeld, afgelopen jaar is hier mais geteeld. De gesloopte schuur aan de Beldershoekweg bestond veelal uit enkelplaats materiaal met een laag gemetselde muur. Het dakwerk bestond uit asbesthoudende platen en de zijkanten van de schuur bestond uit houten planken (enkel laags). In het dak- en plaatwerk waren geen tussenruimten aanwezig. De schuur is in 1861 gebouwd en werd veelal gebruikt als werkschuur en opstal van diverse spullen (BAG viewer, 2021). Rond de gesloopte schuur is geen verlichting aanwezig. In afbeelding 3 worden enkele foto's van de gesloopte schuur weergegeven. Deze foto's zijn gemaakt tijdens het asbestonderzoek.

Op de locatie van de Kwinkelderweg is een gemengd bos aanwezig met grove den, fijnspar, eik en berk. Het bos ligt op een verhoogd talud met als ondergroei wilde kamperfoelie en gewone braam. Op diverse plekken in het gemengde bos zijn tapijten van laddermos aanwezig. Aan de zuidkant van het plangebied is een terreintje aanwezig met vochtig hooiland. In dit vochtig hooiland zijn twee sloten aanwezig. Het hooilandje bestaat veelal uit kruidachtige vegetatie. De locatie ligt landschappelijk gezien op de overgang van de es naar het beekdal van de Boekelerbeek en is door middel van een semi-verhard pad (erftoegangsweg Kwinkelerweg 351) ontsloten op de Kwinkelerweg (Eelerwoude, Ontwikkelplan Rood voor Rood Hof te Boekelo, 2017). Het plangebied ligt in een donkere omgeving, er is geen verlichting aanwezig. In afbeelding 3 worden enkele foto's getoond.

Kader – Landgoed te Boekelo

Ten zuiden van de A35, tussen Hengelo en Enschede in, ligt Landgoed Hof te Boekelo. De geschiedenis van het landgoed gaat terug tot 1450 en Hof te Boekelo is dan ook rijk aan cultuurhistorie. Het landgoed is ongeveer 130 ha groot en bestaat uit een afwisselende samenstelling van bos, landbouwgrond en (agrarische) erven. Het kan gezien worden als een economische eenheid van landbouw, bosbouw, natuur en opstallen met een hoge landschappelijke, cultuurhistorische en ecologische waarde.

Verspreid op het landgoed zijn 6 erven gesitueerd, die bedrijfseconomisch één landgoedbedrijf vormen. De pachtinkomsten van de erven vormen een belangrijke economische drager voor de duurzame instandhouding van het landgoed. Tot ver in de jaren '90 van de vorige eeuw waren de meeste erven op het landgoed in agrarisch gebruik bij pachtboeren. Vanaf die tijd hebben in korte tijd door verschillende omstandigheden een aantal erven hun agrarische functie verloren, waardoor de duurzame instandhouding van het landgoed in gevaar komt. (Eelerwoude, Ontwikkelplan Rood voor Rood Hof te Boekelo, 2017)

Afbeelding 1. Ligging plangebied Beldershoekweg. Boven met topografische kaart (van Aalst, 2020), onder met luchtfoto 2018 (ESRI, 2021).

Afbeelding 2. Ligging plangebied Kwinkelerweg. Boven met topografische kaart (van Aalst, 2020), onder met luchtfoto 2018 (ESRI, 2021).

Afbeelding 3. Enkele foto's van de gesloopte schuur Beldershoekweg, bovenste vier foto's zijn afkomstig uit het asbestonderzoek.

Afbeelding 4. Enkele foto's van het te ontwikkelen erf, Kwinkelerweg. Situatie op 11 januari 2021.

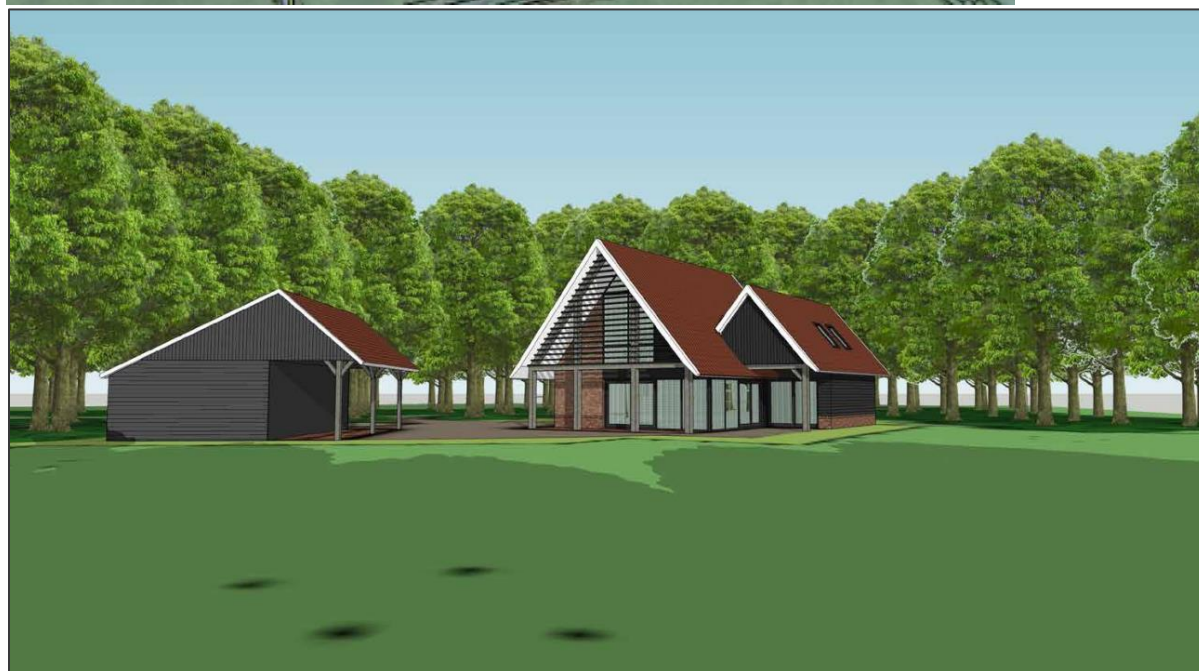
2.2 Voorgenomen ontwikkeling

Beldershoekweg

Men is voornemens om aan de Beldershoekweg de schuur te slopen. Deze is momenteel al gesloopt. Op de locatie van de schuur is nu gazon aanwezig en aan de zuidkant zijn twee bomen aangeplant.

Kwinkelerweg

Op de locatie Kwinkelerweg is men voornemens om een erf te ontwikkelen. Vooruitlopend op de uitwerking van een landgoed breed ontwikkelplan zijn in overleg met de gemeente op twee andere locaties al landschap ontsierende opstallen gesloopt. Op basis van deze gesloopte stallen is in het nieuwe bestemmingsplan 'Buitengebied Noordwest' de realisatie van één compensatiekavel reeds planologisch mogelijk gemaakt (Eelerwoude, Ontwikkelplan Rood voor Rood Hof te Boekelo, 2017). In afbeelding 5 wordt een schets getoond van het te ontwikkelen erf. Er wordt 1 woning en diverse bijgebouwen gebouwd. De woning en bijgebouwen worden gemaakt van bouwmaterialen afkomstig uit het landgoed, zoals inlandse eik en Douglasspar (Eelerwoude, 2020). Voor deze ontwikkelingen zullen enkele bomen gekapt worden en zal de kavel bouwrijp gemaakt moeten worden. Er vinden geen werkzaamheden aan de waterhuishouding van het gebied plaats. Voor zover bekend wordt er ook geen extra verlichting toegepast. Zodra de procedures rond vergunningverlening zijn afgerond, is men voornemens te starten met de werkzaamheden.

Afbeelding 5. Inrichtingsschets erf Kwinkelerweg. Bron: VAB architecten & Adviseurs, 2021.

3 Natuurwetgeving en -beleid

3.1 Inleiding

De Wet natuurbescherming bestaat uit drie onderdelen: de bescherming van soorten, de bescherming van gebieden en de bescherming van houtopstanden. De kern van het natuurbeleid wordt gevormd door het Natuurnetwerk Nederland, dat een samenhangend netwerk vormt van natuurgebieden. De provincies zijn het bevoegd gezag. Alleen in een aantal situaties, zoals bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, is het Rijk het bevoegd gezag. In dit hoofdstuk wordt kort ingegaan op de relevante wetgeving en het natuurbeleid voor het plangebied.

3.2 Bescherming van soorten

Het uitgangspunt bij het onderdeel soortenbescherming is dat geen schade mag worden toegebracht aan beschermde dieren of planten. De wet kent een drietal beschermingsregimes; beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn, beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn en beschermingsregime “andere soorten”. Elk beschermingsregime heeft zijn eigen verbodsbepalingen.

Voor ieder ruimtelijk plan of ruimtelijke ontwikkeling is het verplicht om te toetsen of deze leidt tot overtreding van de betreffende verbodsbepalingen. Wanneer er sprake is van een overtreding dient er onderzocht te worden of er een vrijstelling geldt. Indien er geen vrijstelling geldt, kan het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk zijn. Bijlage 1 gaat verder in op het wettelijk kader bij toetsing aan de Wet natuurbescherming, onderdeel soortenbescherming.

Gevolgen plangebied

De Wet Natuurbescherming is een nationale Wet. Indien negatieve effecten worden verwacht door activiteiten of ontwikkelingen is een toetsing aan de Wet Natuurbescherming noodzakelijk. In hoofdstuk 5 wordt verder ingegaan op de aanwezigheid van beschermde soorten en welke effecten de voorgenomen ontwikkeling heeft op deze soorten.

3.3 Bescherming van gebieden

Met het onderdeel gebiedenbescherming worden binnen de Wet natuurbescherming de Natura 2000-gebieden beschermd. Natura 2000 is een samenhangend netwerk van natuurgebieden in Europa. Natura 2000 bestaat uit gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Europese Vogelrichtlijn (79/409/EEG) en gebieden die zijn aangemeld op grond van de Europese Habitatrichtlijn (92/43/EEG). Voor alle gebieden gelden instandhoudingsdoelstellingen. De kern van de bescherming is dat deze instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar mogen worden gebracht.

Activiteiten mogen geen negatieve effecten hebben op de waarden waarvoor het gebied is aangewezen. Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningplicht. Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden.

Gevolgen plangebied

Niet stikstof-gerelateerde effecten:

In de omgeving van het plangebied liggen diverse Natura 2000-gebieden. Op ongeveer 6 km afstand ligt het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Buurserzand & Haaksbergerveen. De aard van de voorgenomen werkzaamheden en ontwikkeling maken dat de effecten uitsluitend tot het plangebied of in de zeer directe zone eromheen beperkt blijven. Gezien de afstand tot de Natura 2000-gebieden, de invulling van de tussenliggende gebieden en de voorgenomen werkzaamheden is er geen sprake van mogelijk negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied, zij het door een rechtstreekse invloed, cumulatieve invloed of externe werking. Een toetsing op grond van de Wet natuurbescherming van niet stikstof-gerelateerde effecten wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

Stikstof-gerelateerde effecten

Een AERIUS-berekening is altijd noodzakelijk om de uitstoot en depositie van stikstof, en de gevolgen daarvan op Natura 2000-gebieden te bepalen (AERIUS, 2021). De AERIUS-berekening is in een aparte nota uitgewerkt en vormt geen onderdeel van deze natuurtoets.

4 Methode

4.1 Inleiding

De aanwezige natuurwaarden zijn in beeld gebracht op basis van bestaande inventarisatiegegevens en een verkennend veldbezoek.

4.2 Bureauonderzoek

Voor het bureauonderzoek is indien beschikbaar gebruikgemaakt van landelijke, provinciale en regionale verspreidingsinformatie;

- de NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna) is daarnaast geraadpleegd. De NDFF heeft meer dan honderd miljoen gevalideerde waarnemingen door heel Nederland. Deze database bevat beschermde, zeldzame tot zeer zeldzame en algemeen voorkomende plant- en diersoorten in Nederland. Voor dit plangebied is een breder gebied getrokken dan het huidige plangebied en zijn er gevalideerde waarnemingen uit het gebied opgeroepen tot 10 jaar terug.
- de landelijke verspreidingsinformatie uit atlassen, die deels gedateerd is, is gebruikt om na te gaan of nabij het plangebied in het verleden beschermde soorten zijn aangetroffen. Exacte locaties of data van de waarnemingen waren daarbij veelal niet bekend. Deze gegevens hebben vaak betrekking op atlasblokken (5x5 kilometer) en kunnen daardoor betrekking hebben op waarnemingen buiten het plangebied.
- de flora- en faunadatabase van Eelerwoude is eveneens geraadpleegd. Eelerwoude heeft meerdere onderzoeken in de omgeving Boekelo breed uitgevoerd. De data van deze onderzoeken zijn opgeslagen in deze database.

4.3 Terreinbezoek

Op basis van een eenmalig veldbezoek is de geschiktheid van het onderzoeksgebied voor de verwachte soorten en/of soortgroepen beoordeeld. Het veldbezoek is overdag door R. Kroeskop uitgevoerd, ecologisch adviseur bij Eelerwoude (zie kader). Het veldbezoek is uitgevoerd op 11 januari bij 2°C, bewolkt weer en windkracht 2 Bft. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten genoteerd. Tijdens het veldbezoek is gebruik gemaakt van een zaklamp en een 10 x 32 verrekijker.

Kader – Ecologisch deskundige

De veldmedewerkers van Eelerwoude beschikken over een uitgebreide ervaring met de betreffende soortgroepen en voldoen aan de criteria van 'ecologisch deskundige'. Met een ecologisch deskundige wordt bedoeld een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dienen te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO- dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk Gebied; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

5 Beschermden soorten

Dit hoofdstuk beschrijft de tijdens het veldbezoek waargenomen soorten, al dan niet aangevuld met gegevens uit de literatuur en andere informatiebronnen. Vervolgens worden eventuele effecten beschreven als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling.

5.1 Planten

Voorkomen en functie

Er zijn tijdens het veldbezoek op beide plangebieden geen beschermden plantensoorten aangetroffen. Wel zijn er een aantal algemeen voorkomende plantensoorten aangetroffen zoals gewone braam, muizenoor, gewoon struisgras en brede stekelvaren. Uit verspreidingsgegevens zijn derhalve ook geen waarnemingen bekend van beschermden plantensoorten. Gelet op het beheer is het ook niet waarschijnlijk dat hier beschermden plantensoorten aanwezig zijn. Op beide terreinen zijn plantensoorten aangetroffen van schraal tot voedselrijke omstandigheden.

Effecten en ontheffing

In het plangebied zijn geen beschermden plantensoorten aangetroffen. Deze worden op basis van het gevoerde beheer en verspreiding uitgesloten, waardoor geen sprake is van negatieve effecten op beschermden planten. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor beschermden flora niet noodzakelijk.

5.2 Zoogdieren

5.2.1 Vleermuizen

Voorkomen en functie

In het plangebied is tijdens het dagbezoek beoordeeld of de locatie geschikt is voor vleermuizen. Hierbij is onderscheid gemaakt in: verblijfplaats, vliegroute en foerageergebied. In het plangebied kunnen de volgende vleermuissoorten voorkomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, franjestaart, laatvlieger, watervleermuis en gewone grootoorvleermuis.

Verblijfplaats

Vleermuizen maken gedurende het jaar gebruik van een netwerk van vaste rust- en verblijfplaatsen (zie kader - Vleermuisverblijfplaatsen). Deze verblijfplaatsen kunnen de volgende functies hebben:

- kraamverblijfplaats;
- zomerverblijfplaats;
- paar- en/of baltsverblijfplaats;
- winterverblijfplaats.

Kader - Vleermuisverblijfplaatsen

Onder de vleermuizen zijn gebouw bewonende en/of boom bewonende soorten aanwezig. Gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn hoofdzakelijk gebouw bewonend. Rosse vleermuis is voornamelijk een boom bewonende soort en gewone grootoorvleermuis, franjestaart en ruige dwergvleermuis bewonen zowel bomen als gebouwen. Voorbeelden van verblijfplaatsen in gebouwen zijn ruimtes in spouwmuren en achter boeiboorden en gevelbetimmering. Holten en spleten in bomen en ruimtes achter loszittend schors zijn voorbeelden van verblijfplaatsen in bomen.

Vanuit de verschillende functies van de verblijfplaats worden weer andere eisen gesteld aan bijvoorbeeld het klimaat, de toegankelijkheid en de expositie van het verblijf ten opzichte van de zon. Als kraamverblijfplaats worden meestal gebouwen en/of bomen uitgekozen waarbinnen een constant klimaat heerst. Bij gebouwen zijn dit voornamelijk woningen met een spouwmuur of een geïsoleerd dak. Sommige vleermuizen hebben aan een opening van 1-2 cm voldoende om naar binnen te kruipen. Bij bomen gaat het meestal om dikke, oude bomen met een dikke restwand.

Beldershoekweg

De schuur Beldershoekweg was op basis van de aanleverde foto's en beschrijving van de constructie om in te verblijven. In de constructie van de schuur waren geen ruimten aanwezig waar vleermuizen achter kunnen kruipen. Het dak van de schuur bestond uit enkelplaats materiaal (asbest) zonder tussenruimten. Weersinvloeden zoals tocht en vocht hadden hier vrij spel, vleermuizen houden van ruimten waar een constant microklimaat heerst. De dakconstructie van de schuur wordt daarom als ongeschikt beschouwd. De zijkanten van de schuur bestonden ook uit enkelplaats houtmateriaal zonder tussenruimten waar vleermuizen achter konden verblijven. Ook hier was een ongunstig microklimaat aanwezig. Het muurtje bevatte eveneens geen spouw of tussenruimte en was bovendien ook laag aan de grond.

Kwinkelerweg

Op de locatie van de Kwinkelerweg zijn geen gebouwen aanwezig. Verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen worden hiermee uitgesloten. Tijdens het veldbezoek zijn alle bomen gecontroleerd op de aanwezigheid van verblijfplaatsen. Gezocht is naar holten en spleten waar boombewonende vleermuizen achter of in kunnen verblijven. Deze zijn naar een uitgebreide check met een verrekijker niet vastgesteld. Verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen zijn niet aanwezig.

Foerageergebied en vliegroutes

Het plangebied op beide locatie is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. De ligging van de locaties tussen bos, ruigte, open landschap en beeksystemen maakt dat het zeer geschikt is voor vleermuizen. Vleermuizen gebruiken lijnvormige elementen om zich langs te verplaatsen, zoals groensingels en beken, welke als vliegroute kan dienen. Deze elementen zijn in en rond het plangebied aanwezig.

Effecten en ontheffing

Alle vleermuissoorten zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming met beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn. Het opzettelijk verstoren, vangen en doden van individuen van beschermde soorten, alsmede het beschadigen of vernielen van vaste verblijfplaatsen, inclusief de functionele leefomgeving, is verboden vanuit de Wet natuurbescherming. De functionaliteit van de verblijfplaatsen van vleermuizen dienen te allen tijde gegarandeerd te blijven (zie ook kader - Foerageergebieden en vliegroutes).

Verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen van gebouw- en boombewonende vleermuizen zijn niet aanwezig. Van negatieve effecten op verblijfplaatsen van vleermuizen is daarom ook geen sprake.

Foerageergebied en vliegroutes

Het foerageergebied rond de schuur aan de Beldershoekweg blijft voor vleermuizen beschikbaar, daarnaast vinden er geen werkzaamheden plaats aan de omringende groen elementen. In en rond het plangebied wordt ook geen extra verlichting toegepast. Van negatieve effecten op het foerageergebied of mogelijke vliegroute is geen sprake.

Op de locatie van de Kwinkelerweg zal het plangebied ook na ontwikkelingen beschikbaar blijven voor vleermuizen. Mogelijk neemt door de bouw van de woningen het aanbod geschikte verblijfplaatsen toe. Men kan de lokale populatie vleermuizen helpen door inbouwkasten of andere faunavoorzieningen te treffen. Hierdoor neemt het aanbod geschikte verblijfplaatsen toe, hetgeen een positief effect zal hebben op de lokale populatie. Negatieve effecten op vliegroutes zijn uitgesloten, met de kap van enkele bomen blijven aanwezige groenstructuren intact en ontstaan er geen "gaten", daarnaast is er gezien de ligging van het plangebied voldoende alternatief voorhanden. Een belangrijk aandachtspunt op deze locatie is verstoring doormiddel van kunstlicht. Het aanbrengen van extra verlichting (ook tuinverlichting) in het plangebied wordt afgeraden. Indien men besluit toch extra verlichting toe te passen, dient deze niet uit te stralen naar de omgeving (zie ook kader Verlichting).

Conclusie: mits men geen verlichting toepast is nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming voor vleermuizen niet noodzakelijk.

Kader - Foerageergebieden en vliegroutes

Foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen zijn beschermd indien bij het verdwijnen ook een verblijfplaats ongeschikt wordt. Bijvoorbeeld door het onderbreken van een vliegroute wordt een foerageergebied onbereikbaar, waardoor de vleermuizen onvoldoende voedsel kunnen vinden. Bij het verdwijnen van foerageergebieden of vliegroutes wordt derhalve onderzocht of er voldoende bereikbare alternatieven zijn.

Vleermuizen maken gebruik van lijnvormige landschapselementen zoals bomenrijen en singels om zich langs te verplaatsen. Een aaneengesloten kronendak heeft hierbij de voorkeur. Van vleermuizen is bekend dat onderbrekingen in de lijnstructuur maximaal 100 tot 200 meter mogen bedragen (kleinere en langzaam vliegende soorten 50 meter). Wanneer de onderbrekingen groter zijn dan deze afstand kunnen sommige soorten deze afstand niet overbruggen en zullen ze uitwijken naar alternatieve vliegroutes en foerageergebieden.

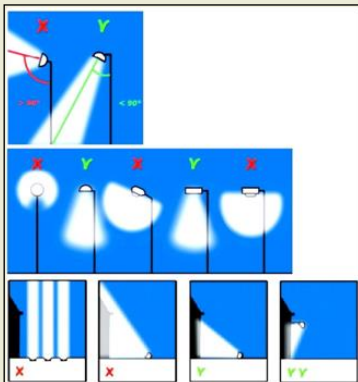
Kader – Verlichting

Een aantal nachttactieve dieren, zoals vleermuizen, uilen en marters, zijn gevoelig voor verlichting. Er zijn soorten die kunstlicht zoveel mogelijk vermijden, zoals de watervleermuis, en er zijn soorten die (in beperkte mate) rond lantaarnpalen jagen, zoals de rosse vleermuis. Bij het plaatsen van verlichting bij in- en/of uitvliegopeningen, vliegroutes en foerageergebieden kunnen barrières ontstaan waardoor de vleermuizen van de verblijfplaatsen, vliegroute en/of foerageergebied afzien.

Er dient te allen tijde rekening gehouden te worden met verlichting, door verlichting tot een minimum te beperken en directe belichting van de omgeving en onverlichte gebiedsdelen te voorkomen. Om lichthinder te voorkomen en het gebied aantrekkelijker te maken voor vleermuizen kunnen verschillende maatregelen getroffen worden:

- verlichting alleen plaatsen waar het echt nodig is;
- verlichting alleen aan op momenten wanneer het nodig is (dynamische verlichting);
- verlaag de hoogte van de lichtmasten zodat boomkronen onverlicht blijven;
- beperk verstrooiing het licht tot een minimum door gebruik van aangepaste armatuur;
- geen verlichting plaatsen bij in- en/of uitvliegopeningen en vliegroutes.

Hieronder staan enkele voorbeelden om lichtverstrooiing te voorkomen.

5.2.2 Overige zoogdieren

Voorkomen en functie

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

Op basis van het aanwezige biotoop, sporen, literatuurgegevens en expertise zijn onder andere de volgende algemeen voorkomende zoogdieren binnen het plangebied aanwezig of te verwachten: ree, haas, konijn en diverse algemene (spits)muizen. Deze soorten kunnen het plangebied gebruiken als (onderdeel van hun) leef- en foerageergebied. Daarnaast maken een aantal van het plangebied gebruik als migratieroute.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Kleine marterachtigen

Van de kleine marterachtigen (wezel, hermelijn en bunzing) zijn de laatste 5 jaar geen waarnemingen bekend van hermelijn, bunzing of wezel (NDFF, 2021). Aanwijzingen of sporen die wijzen op verblijfplaatsen van kleine marterachtigen zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen en zijn op basis van een kort veldbezoek lastig vast te stellen. Op de locatie van de schuur zijn geen verblijfplaatsen van kleine marters vastgesteld. Gelet op de aanwezige terreintypen op de locatie Kwinkelerweg en de ligging in het landschap met veel ruigte en afwisseling, is het aannemelijk dat alle kleine marterachtigen wezel, hermelijn en bunzing voorkomen binnen het plangebied. Takkenhopen, takkenrillen of andere verblijfsmogelijkheden voor kleine marterachtigen zijn niet aanwezig. Mogelijk gebruiken deze soorten het plangebied om zich langs te verplaatsen.

Steenmarter

De steenmarter is een algemene soort in Overijssel en kan het plangebied gebruiken als leefgebied. Op de locatie van de schuur zijn geen sporen of aanwijzingen van een verblijfplaats aangetroffen. Steenmarters hebben hun verblijfplaatsen niet per se in gebouwen. Er zijn enkele waarnemingen bekend van steenmarters die in bomen verblijven. Gelet op de aanwezigheid van veel geschikt leefgebied is het aannemelijk dat steenmarter voorkomt. Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen van steenmarter gevonden die wijzen op vaste rust of verblijfplaatsen.

Boommarter

De bosrijke omgeving van Boekelo is geschikt voor boommarter. Echter zijn er geen recente verspreidingsgegevens van de boommarter rond het plangebied bekend (NDFF, 2021). Tijdens het veldbezoek is op de locatie Kwinkelerweg gezocht naar aanwijzingen die leiden tot een verblijfplaats van de boommarter. Deze zijn niet aangetroffen. Verblijfplaatsen van de boommarter worden daarmee uitgesloten. De boommarter kan wel het plangebied gebruiken om zich langs te verplaatsen.

Das

De omgeving van het plangebied biedt eventueel potentie voor de das. Tijdens het veldbezoek zijn er geen burchten of sporen van das aangetroffen. Ook vanuit recente verspreidingsgegevens (o.a. de NDFF-data) zijn er geen waarnemingen bekend van das in de directe omgeving van het plangebied. De das komt op basis van het veldbezoek en verspreidingsgegevens niet voor.

Eekhoorn

Verblijfplaatsen van eekhoorn worden ter hoogte van de schuur niet verwacht, omdat bomen ontbreken. De eekhoorn komt wel voor in de bosrijke omgeving van de Kwinkelerweg (NDFF, 2021). Verblijfplaatsen (bladnesten) zijn tijdens het veldbezoek in de bomen niet aangetroffen. Deze bomen waren doorgaand goed te controleren, omdat er door winterse omstandigheden nog geen bladeren aan de bomen aanwezig waren. De aanwezige grove dennen zijn nog extra gecontroleerd op bladnesten, ook in deze bomen zijn geen bladnesten vastgesteld. Mogelijk dat voor eekhoorn het plangebied wel onderdeel uitmaakt als leefgebied, zoals foerageergebied, maar dit betreft echter geen essentieel leefgebied gezien de ligging in een groene en bosrijke omgeving.

Egel

Egel is een zeer algemeen voorkomende soort in Overijssel, de soort komt veel voor in dorpskernen en randen van de stedelijke omgeving. Tuinen, bosranden, struweel en loofbos, liefst met ondergroei, zijn goede leefgebieden voor deze soort. Gezien het gevoerde beheer op de locatie van de schuur (gazon) worden verblijfplaatsen van de egel hier niet verwacht. Mogelijk dat de egel het omringende erf gebruikt om te foerageren.

Het plangebied ter hoogte van de Kwinkelerweg is zeer geschikt als leefgebied voor egel, met name door de aanwezigheid van een dik bladerdek en ondergroei van diverse kruidachtige. Gezien de ligging van het plangebied in een afwisselend landschap (bos) is het aannemelijk dat de egel hier voorkomt. Verblijfplaatsen van de egel zijn echter onvindbaar, een egel heeft in een leefgebied meerdere verblijfplaatsen die kan bestaan uit een blad- of takkenhoop. Verblijfplaatsen van de egel kunnen op de locatie van de Kwinkelerweg niet op voorhand worden uitgesloten.

Effecten en ontheffing

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van de genoemde (algemeen) voorkomende zoogdieren met het beschermingsregime “andere soorten”. Voor deze beschermde soorten is bij een ruimtelijke inrichting door de provincie Overijssel een vrijstelling van de ontheffingsplicht opgesteld.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Voor bovenstaande soorten, de soorten met een bescherming als, wezel, hermelijn, bunzing, steenmarter, boommarter en eekhoorn geldt dat negatieve effecten zijn uit te sluiten. Verblijfplaatsen en essentieel leefgebied zijn ter plaatse van de voorgenomen ontwikkelingen niet aangetroffen en worden ook niet verwacht. Mogelijk maakt het plangebied wel onderdeel uit van het leefgebied van de betreffende soorten. De bossingels, bospassage en watergangen blijven behouden. Een negatief effect op genoemde beschermde grondgebonden zoogdieren is daarom uitgesloten.

Egel

Dit geldt echter niet voor de beschermde soort egel op de locatie Kwinkelerweg. Verblijfplaatsen van deze soort zijn niet uit te sluiten. Om negatieve effecten op de egel te voorkomen, dient men maatregelen te nemen. Een groot gedeelte van het jaar, tussen november/ december tot april/ mei zijn egels in winterslaap. De winterrustperiode is sterk afhankelijk van de weersomstandigheden op dat moment, waardoor deze periode langer dan wel korter kan zijn. Door voorafgaand aan het winterseizoen het plangebied ongeschikt te maken voor de egel, worden negatieve effecten zoveel mogelijk voorkomen. Het ongeschikt maken van het plangebied voor de egel is alleen mogelijk als vooraf door de ecooloog geconcludeerd wordt dat er geen verblijfplaatsen aanwezig zijn. Derhalve is er voldoende alternatief in de omgeving waar egels elders een rustplaats kunnen vinden. Het is wel noodzakelijk dat er voor de egel voorzieningen worden getroffen, in de nieuwe situatie dient het plangebied weer geschikt te zijn voor de egels om te verblijven. Dit wordt gedaan in samenspraak met een ter zake kundig ecooloog op het gebied van de egel. Het ongeschikt maken van het plangebied dient uitgevoerd te worden door een ecologisch ter zake kundige op het gebied van de egel.

Conclusie: mits men voorafgaand aan de werkzaamheden het plangebied ongeschikt maakt voor de egel en in de nieuwe situatie weer nieuwe voorzieningen treft, is een ontheffing Wet natuurbescherming voor grondgebonden zoogdieren niet noodzakelijk. Het geschikt maken van het plangebied voor de egel wordt gedaan in samenspraak met een ecologisch ter zake kundige op het gebied van de egel.

5.3 Vogels

Voorkomen en functie

Alle vogels zijn als soort beschermd in de Wet natuurbescherming. Onderscheid wordt gemaakt tussen vogels met jaarrond beschermde nesten, vogels met jaarrond beschermde functionele leefomgeving en overige (broed)vogels.

Onder de vogels met jaarrond beschermde nesten vallen onder andere soorten die hun nesten ook buiten het broedseizoen gebruiken, soorten die elk jaar op dezelfde plaats broeden en daarin zeer honkvast zijn en soorten die steeds van hetzelfde nest gebruik maken en niet of nauwelijks zelf een nest kunnen bouwen. Onder de vogels met jaarrond beschermde leefomgeving vallen soorten die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats die zij het jaar daarvoor hebben gebruikt of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Jaarrond beschermde nesten

De reeds gesloopte schuur bood potentie voor de jaarrond beschermde soort steenuil en kerkuil. Recente verspreidingsgegevens laten echter geen waarnemingen van deze genoemde soorten zien (NDFF, 2021). Ook de omringende erven elders in het gebied, laten geen waarnemingen van deze soort zien. Omdat de schuur reeds is gesloopt, is gezocht naar sporen (uitwerpselen en braakballen) elders op het erf. In de kapschuur, ten noorden van de schuur, is gezocht naar (verse) sporen die wijzen op de aanwezigheid van de steenuil en de kerkuil, zonder resultaat. Volgens de bewoners heeft hier zich nog geen kerkuil of steenuil gevestigd. Waarschijnlijk heeft de schuur geen functie gehad als verblijfplaats voor de jaarrond beschermde soorten kerkuil of steenuil.

In en rond het plangebied Kwinkelerweg is geschikt leefgebied voorhanden voor de jaarrond beschermde soorten bosuil en zwarte specht. Genoemde soorten leven vaak in wat oudere bossen met de aanwezigheid van beuk, den en eik. In de afgelopen 5 jaar zijn diverse waarnemingen gedaan van de zwarte specht. De soort is hier dan ook in de bossen als broedvogel aanwezig. Verblijfplaatsen (grote holten of spechtgaten) zijn ter hoogte van de Kwinkelerweg niet aangetroffen. De mogelijk te kappen beuken en eiken zijn extra goed bekeken en laten geen nesten of nestmogelijkheden zien.

Verblijfplaatsen van andere vogelsoorten, of aanwijzingen (braakballen of uitwerpselen) hiertoe, die jaarrond van vaste rust- en verblijfplaatsen gebruikmaken zijn niet aangetroffen. Het veldbezoek lag in de winterperiode, wat het zoeken naar eventuele nestlocaties van jaarrondsoorten in boomkronen makkelijk maakte. Mogelijk dat enkele soorten jaarrond beschermde nesten wel het plangebied gebruiken als onderdeel van hun leefgebied, zoals buizerd, wespandief, sperwer, boomvalk, torenvalk, ooievaar en kerkuil.

Jaarrond beschermde functionele leefomgeving

In deze situatie zijn enkele vogelsoorten aangetroffen dan wel te verwachten waarvan de functionele leefomgeving jaarrond beschermd is. Het gaat om soorten als koolmees, pimpelmees, boomklever, holenduif, boomkruiper, groene specht, grote bonte specht, bonte vliegenvanger etc. Genoemde soorten zijn veelal hollenbroeders en broeden in boomholten en spechtgaten.

Overige (broed)vogels

De aangetroffen vogels binnen en direct rondom het plangebied vallen onder de algemene broedvogels van bossen, struwelen en parken. Onder andere de volgende vogelsoorten kunnen gebruikmaken van het plangebied; houtduif, merel, staartmees, vink, zanglijster, roodborst en winterkoning. Binnen het plangebied zijn verschillende nesten aangetroffen van algemeen voorkomende broedvogels.

Effecten en ontheffing

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Van een aantal vogelsoorten zijn de nesten het hele jaar door beschermd. Ook de functionele leefomgeving is daarbij beschermd. Bij de aantasting van de nestlocatie en/of de functionele leefomgeving is een ontheffing Wet natuurbescherming noodzakelijk.

Van de jaarrondsoorten zijn geen horsten, holten of spechtgaten aangetroffen. Verblijfplaatsen van jaarrondsoorten worden daarom niet verwacht.

Vogels met jaarrond beschermde functionele leefomgeving

Gelet op de beperkte omvang van de projectlocatie en het relatief grote aanbod aan geschikt leefgebied voor deze soorten, gaat het om slechts enkele broedparen van genoemde algemeen voorkomende soorten. Er zijn in de omgeving voldoende alternatieve nestmogelijkheden en leefgebied aanwezig. Genoemde soorten zijn bovendien goed in staat alternatieve nestplaatsen te vinden. Compenserende maatregelen of het aanvragen van een ontheffing is om deze redenen dan ook niet aan de orde.

Overige (broed)vogels

Alle vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming. Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren vernielen of beschadigen, alsook op het wegnemen van nesten van vogels. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Door versturende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren kan in veel situaties worden voorkomen dat gehandeld wordt in strijd met deze verbodsbepaling. De periode van 1 maart tot 15 juli wordt over het algemeen beschouwd als broedseizoen¹. Werkzaamheden binnen het broedseizoen zijn mogelijk indien is vastgesteld dat er met deze werkzaamheden geen nesten van broedvogels worden verstoord. Voor de Wet natuurbescherming zijn echter alle bewoonde vogelnesten beschermd, ongeacht het tijdstip van het jaar en ongeacht de zeldzaamheid van de soort.

Conclusie: bij de werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met (in gebruik zijnde) nesten van vogels.

5.4 Reptielen

Voorkomen en functie

In de omgeving van Boekelo (of net buiten Boekelo) zijn waarnemingen bekend van de beschermde reptielsoort levendbarende hagedis. Op ongeveer 1 km afstand ligt het dichtstbijzijnde leefgebied van een relictpopulatie levendbarende hagedis rond het terrein van Twence B.V. (Eelerwoude, 2019). Levendbarende hagedissen leven in goed ontwikkelde heideterreinen. Op de locatie Beldershoekweg en Kwinkelerweg ontbreekt dit biotoop. Levendbarende hagedissen worden daarom niet verwacht. Wat betreft andere beschermde soorten, zoals de hazelworm, daarvan is het erf ver buiten het verspreidingsgebied gelegen. Er zijn geen verspreidingsgegevens van de hazelworm bekend in en rond het plangebied.

Effecten en ontheffing

Het erf ligt ver buiten het bekende verspreidingsgebied van beschermde reptielen zoals levendbarende hagedis en hazelworm. Derhalve ontbreekt geschikt leefgebied voor levendbarende hagedis. Negatieve effecten op reptielen zijn dan ook niet aanwezig. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is voor reptielen niet aan de orde.

¹ In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Globaal gaat het echter om de periode van 1 maart tot 15 juli.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor reptielen niet noodzakelijk.

5.5 Amfibieën

Voorkomen en functie

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

Een aantal soorten zoals bruine kikker en gewone pad kunnen het plangebied gebruiken als landbiotoop. In het plangebied zelf zijn geen waterelementen aanwezig.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Beschermde soorten amfibieën waarvoor geen vrijstelling geldt, zoals kamsalamander, knoflookpad of rugstreeppad, worden niet verwacht in het plangebied vanwege de afwezigheid van geschikt biotoop. Zo ontbreken waterelementen in het plangebied. Er zijn ook geen verspreidingsgegevens bekend van beschermde amfibieën rondom het plangebied (NDFP, 2021).

Effecten en ontheffing

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van de genoemde (algemeen) voorkomende amfibieën met het beschermingsregime “andere soorten”. Voor deze beschermde soorten is bij een ruimtelijke inrichting door de provincie Overijssel een vrijstelling van de ontheffingsplicht opgesteld.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Beschermde amfibieën waarvoor geen vrijstelling geldt, kunnen op basis van de afwezigheid van geschikt biotoop worden uitgesloten, waardoor er geen sprake is van negatieve effecten. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is voor amfibieën niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor amfibieën niet noodzakelijk.

5.6 Vissen

Voorkomen en functie

Binnen het plangebied zijn geen watervoerende elementen (sloten, poelen, enzovoort) aanwezig, met uitzondering van de sloten ten westen van de Kwinkelerweg, die ter plaatse van het veldbezoek droog lag. Derhalve ontbreekt geschikt leefgebied voor vissen en zijn deze dan ook niet aanwezig.

Effecten en ontheffing

Beschermde vissen zijn niet in het plangebied aanwezig. Er worden dan ook geen effecten op beschermde vissen verwacht. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming voor vissen is niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor beschermde vissen niet noodzakelijk.

5.7 Ongewervelden

Voorkomen en functie

Van de groep ongewervelden (dagvlinders, libellen, kevers, kreeftachtigen en weekdieren) zijn recent waarnemingen bekend van de licht beschermde soort kleine ijsvogelvlinder (NDFF, 2021). De kleine ijsvogelvlinder is beschermd onder beschermingsregime “andere soorten”. Een aantal van deze waarnemingen liggen op enkele tientallen meters van het plangebied. In de ondergroei van het gemengde bos aan de Kwinkelerweg is de waardplant van de kleine ijsvogelvlinder aanwezig, namelijk wilde kamperfoelie. Dit betreft echter wel zeer kleine planten en tijdens het veldbezoek is nog gezocht naar eventueel poppen van kleine ijsvogelvlinder. Deze zijn niet aangetroffen. Wilde kamperfoelie wordt door deze vlinder gebruikt om haar eitjes in af te zetten (waardplant). De rups overwintert in de twijg waarna deze vlinders rond juni uitvliegen (De Vlinderstichting, 2021). Met name de combinatie van het vochtige hooiland, bos, en de afwisseling met half beschaduwde plekken maakt het plangebied aan de Kwinkelerweg en de directe omgeving geschikt voor deze soort. Ook de aanwezigheid van gewone braam, maakt dat het gebied geschikt is voor deze soort. Gewone braam is een belangrijke nectarplant voor de kleine ijsvogelvlinder (De Vlinderstichting, 2021).

Effecten en ontheffing

In het plangebied Kwinkelerweg is biotoop en de waardplant voor de licht beschermde soort kleine ijsvogelvlinder aanwezig. Tijdens het veldbezoek bleken het te gaan om zeer kleine planten kamperfoelie. In het veld is nog gezocht naar eventuele poppen van de kleine ijsvogelvlinder, deze zijn niet aangetroffen. Met de voorgenomen ontwikkeling wordt dan ook niet verwacht dat de gunstige staat van instandhouding van de kleine ijsvogel in het geding komt. Het is wel noodzakelijk om zoveel mogelijk wilde kamperfoelie en gewone braam met de voorgenomen ontwikkelingen te besparen. Door kamperfoelie en diverse soorten bramen toe te passen, neemt het biotoop voor de ijsvogelvlinder mogelijk toe.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor beschermde ongewervelden niet noodzakelijk. Men wordt wel geadviseerd zoveel mogelijk waardplanten van de kleine ijsvogel te besparen.

6 Conclusie

6.1 Beschermde soorten

6.1.1 Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

De ontwikkeling zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van een aantal beschermde soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt. Het betreft soorten als ree, haas, konijn en diverse algemene (spits)muizensoorten. De ingreep heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten omdat er sprake is van een tijdelijke, en plaatselijke verstoring, er voldoende leefgebied aanwezig blijft en het relatief algemene soorten betreft.

6.1.2 Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Met de volgende soorten en/of soortgroepen dient rekening te worden gehouden.

Vleermuizen

Men dient rekening te houden met verlichting.

Egel

Voorafgaand aan het winterseizoen dient het plangebied ongeschikt gemaakt te worden voor de egel. Dit kan alleen als de ecologisch ter zake kundige voorafgaand het terrein controleert op de aanwezigheid van egels. Het wegnemen van een verblijfplaats van de egel is wel ontheffingsplichtig, bij het aantreffen van een verblijfplaats van egel dient een ontheffing aangevraagd te worden. Een ontheffing is alleen noodzakelijk als er ook daadwerkelijk verblijfplaatsen van de egel worden aangetroffen, de ecologisch ter zake kundige bepaald dat. Na het ongeschikt maken van het plangebied dient men in de nieuwe situatie weer voldoende verblijfplaatsmogelijkheden voor egel aan te bieden. Men is verplicht dit uit te voeren in samenspraak met een ecooloog.

Broedvogels

Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren vernielen of beschadigen, als ook op het wegnemen van nesten van vogels. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. In veel situaties kan dit voorkomen worden door versturende werkzaamheden buiten het broedseizoen² uit te voeren.

² In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Globaal gaat het echter om de periode van 1 maart tot 15 juli.

6.1.3 Algemene zorgplicht

Zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is in artikel 1.11 een omschrijving opgenomen over de algemene zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat iedereen ‘voldoende zorg’ in acht neemt voor alle in het wild levende dieren en planten, dus ook niet-beschermden soorten, en hun directe leefomgeving. Dit is een algemene verantwoordelijkheid die voor iedereen geldt. Het betekent bijvoorbeeld dat er niet onnodig dieren en planten worden gedood, wanneer er redelijkerwijs een andere oplossing voor is, bijvoorbeeld de dieren te verplaatsen naar een ander gebied.

6.2 Bescherming gebieden

Niet-stikstof gerelateerde effecten

In de omgeving van het plangebied ligt op 6 km afstand het Natura 2000-gebied Buurserzand & Haaksbergerveen. De aard van de voorgenomen werkzaamheden en ontwikkeling maakt dat de effecten uitsluitend tot het plangebied of de zeer directe zone eromheen beperkt blijven. Een toetsing op grond van de Wet natuurbescherming wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

Stikstof gerelateerde effecten

Een AERIUS-berekening is noodzakelijk om de uitstoot en depositie van stikstof, en de gevolgen daarvan op Natura 2000-gebieden te bepalen. De AERIUS-berekening is in een aparte nota uitgewerkt en vormt geen onderdeel van deze natuurtoets.

6.3 Geldigheid rapportage

Dit rapport gaat in op de effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in hoofdstuk 2.2. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten leiden.

Literatuurlijst

- AERIUS Calculator (2021). Datum van raadplegen: 19-01-2021.
<https://calculator.aerius.nl/calculator/?locale=nl#>
- BAG Viewer (2021). *Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG)*. Opgehaald van Kadaster:
<https://bagviewer.kadaster.nl/lvbag/bag-viewer>
- De Vlinderstichting. (2021, januari 19). Kleine ijsvogelvlinder. Opgehaald van De Vlinderstichting:
<https://www.vlinderstichting.nl/vlinders/overzicht-vlinders/details-vlinder/kleine-ijsvogelvlinder>
- Eelerwoude. (2017). *Ontwikkelplan Rood voor Rood Hof te Boekelo*. Goor: Eelerwoude.
- Eelerwoude. (2021). *Aanvullende informatie op oorspronkelijk Ontwikkelplan*. Goor: Eelerwoude.
- ESRI Nederland (2021, januari 19). *ESRI*.
- Ministerie van Economische Zaken (2016). Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Ministerie van Economische Zaken, versie 1.3.
- NDFF (2021, januari 19). *Nationale Databank Flora en Fauna*. Opgehaald van NDFF- ecogrid:
<https://ndff-ecogrid.nl/>
- Provincie Overijssel. (2021, januari 18). *Geoviewer Overijssel*. Opgehaald van Provincie Overijssel:
<https://geo.overijssel.nl/viewer/app/master/v1>
- Van Aalst, J. (2021, januari 19). *Imeris*. Opgehaald van www.imeris.nl

Bijlage 1 Wettelijk kader natuurwetgeving

Bescherming van soorten

Zorgplicht

De Wet natuurbescherming erkent de intrinsieke waarde van in het wild levende planten- en diersoorten, of de soort nu beschermd is of niet (= zorgplicht). Deze zorgplicht houdt in dat eenieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wilde levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld, maar kan door toepassing van bestuursdwang wel worden gehandhaafd.

Beschermingsregimes

Op het onderdeel soortbescherming deelt de Wet natuurbescherming soorten in drie beschermingsregimes in:

1. Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Alle vogels cf. artikel Vogelrichtlijn

2. Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Soorten uit Bijlage IV Habitatrichtlijn, Bijlage I en II van het Verdrag van Bern en Bijlage II van het Verdrag van Bonn. In de bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd³.

3. Beschermingsregime “andere soorten”

Soorten die uit nationaal oogpunt bescherming behoeven.

Elk van deze beschermingsregimes heeft zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden.

Verbodsbepalingen

De Wet natuurbescherming gaat uit van het ‘nee, tenzij-principe’. In de wet worden ten aanzien van de beschermde soorten een aantal verbodsbepalingen genoemd (figuur 1). De verbodsbepalingen zijn gekoppeld aan het beschermingsregime van de soort (resp. Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn of de groep ‘Overige soorten’). Dat betekent dat deze verbodsbepalingen niet overtreden mogen worden, tenzij voor de soort(en):

- Een vrijstelling geldt;
- Er gewerkt wordt met een goedgekeurde Gedragscode (feitelijk een collectieve ontheffing);
- Een ontheffing is verkregen.

³ De brochure ‘Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen’, versie 1.3. Ministerie van EZ, december 2016 impliceert dat de bescherming uit de Vogelrichtlijn prevaleert boven de bescherming van vogels uit de verdragen van Bonn en Bern

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wn	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wn
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

Figuur 1. Overzicht verbodsbepalingen Wet Natuurbescherming (bron: brochure 'Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen', versie 1.3. Ministerie van EZ, december 2016).

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen (en deze toch te mogen overtreden) via een ontheffing of een vrijstelling moet aan drie criteria worden voldaan:

1. Er is geen andere bevredigende oplossing voor de handeling (=alternatievenafweging);
2. De afwijking is gebaseerd op een in de wet genoemd belang (b.v. openbare veiligheid of volksgezondheid);
3. De ingreep of handeling mag geen afbreuk doen aan en/of verslechtering betekenen voor de staat van instandhouding van de soort.

Als aan (alle) drie deze vereisten voldaan is, kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen zijn bovendien vrijstellingen mogelijk in de vorm van een provinciale verordening of een (goedgekeurde) gedragscode.

Voorgaand figuur geeft een overzicht van de verbodsbepalingen per beschermingsregime. De verbodsbepalingen voor de groep van overige, 'nationale' soorten zijn geïnspireerd op de Habitatrichtlijn en op een aantal punten versoepeld. Zo is het opzettelijk verstoren van beschermde soorten (en hun verblijfplaatsen) uit deze groep van overige soorten niet langer verboden. Wel is het nog steeds verboden om vaste verblijfplaatsen van dieren onder dit beschermingsregime opzettelijk te beschadigen of te vernielen.

Voor vogels geldt dat verstoren niet verboden is als de verstoring maar niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de soort (*artikel 3.1, lid 4 en lid 5*). Het beschadigen van in gebruik zijnde vogelnesten tijdens het broedseizoen blijft verboden, maar het verstoren dus niet meer, tenzij er sprake is van een wezenlijke invloed op de staat van instandhouding van de specifieke soort(en). Het is aan de initiatiefnemer om zich op de hoogte te (laten) stellen, en waar nodig aan te tonen, dat de op zich versturende activiteit geen bedreiging vormt voor de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoort.

Tot slot geldt het opzettelijk doden of vangen en het verbod om vaste verblijfplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te vernielen of beschadigen, niet voor bosmuis, huisspitsmuis of veldmuis in of op gebouwen of de daarbij behorende erven of roerende zaken (*artikel 3.10 lid 3*). Zie kader – Opzettelijkheid.

Kader - Opzettelijkheid

In de Wet natuurbescherming is bij meer verbodsbepalingen dan onder de Flora en faunawet het opzetvereiste toegevoegd, in lijn met de artikelen van de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn. In de Flora en faunawet was alleen sprake van het opzetvereiste bij verontrusting (*artikel 10*). Hierdoor was de Flora en faunawet strenger dan de verbodsbepalingen van de Habitatrichtlijn. Niet-opzettelijke handelingen waarbij de verbodsbepalingen overtreden worden, zijn nu niet langer verboden. Daar is van belang dat het Europees Hof van Justitie in zijn jurisprudentie heeft bepaald dat onder opzet ook voorwaardelijke opzet moet worden begrepen: *“Daarvan is sprake als iemand een handeling verricht en daarbij bewust de aanmerkelijke kans aanvaardt dat zijn gedragingen schadelijke gevolgen hebben voor een dier of plant.”*.

Andere bevredigende oplossing(en)

De initiatiefnemer moet aantonen en beargumenteren dat er geen andere bevredigende oplossingen zijn waardoor overtreding van de verbodsbepaling(en) kan worden voorkomen, bijvoorbeeld door planaanpassing of het aanpassen van de uitvoeringsperiode. Het is aan het bevoegd gezag (doorgaans dus de provincie) om de alternatieve oplossingen te beoordelen en hierover te besluiten. De onderbouwing moet gebaseerd zijn op objectieve en controleerbare gegevens.

Belangen

Voor de soorten die beschermd zijn onder de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn kan alleen ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de in deze richtlijnen genoemde belangen. Voor de groep van overige, nationaal beschermde soorten wordt uitgegaan van de in de Habitatrichtlijn genoemde belangen, plus een aantal aanvullende belangen. In het Kader - Wettelijk Belang wordt een overzicht gegeven van deze belangen.

Staat van instandhouding van de soort

Tot slot moeten de effecten van de voorgenomen handeling(en) worden beoordeeld aan de staat van instandhouding (Svl) van de soort. Zie ook kader – Staat van instandhouding. De Svl varieert per soort en per handeling, en is niet vastgelegd in de wet. Een handeling op een zeldzame beschermde soort zal eerder leiden tot een negatief effect op de Svl dan bij een algemene soort. Belangrijk is ook de trend (aantalsontwikkeling) en de ruimtelijke verspreiding van de soort. Bij de beoordeling moet rekening worden gehouden met cumulatieve (versterkende) effecten, bijvoorbeeld door andere handelingen of ontwikkelingen in de omgeving en met reeds verleende ontheffingen voor dezelfde populaties van deze soort(en). Bij de beoordeling mogen compenserende en mitigerende (verzachtende) maatregelen worden betrokken. Het ecologische toetsingscriterium verschilt per beschermingsregime. Om te beoordelen of aan deze criteria wordt voldaan, moet inzicht worden gegeven in:

1. De Svl (van de populatie) van de soort (in zijn natuurlijke verspreidingsgebied).
2. Het effect van de handeling of ontwikkeling op de soort.

Kader - Staat van instandhouding

- **Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn:** “De maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de betreffende soort”.
- **Beschermingsregime soort Habitatrichtlijn:** “Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan”.
- **Beschermingsregime Overige soorten:** “Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan”.

Voorkomen van overtreding verbodsbepalingen

In sommige situaties kunnen maatregelen worden getroffen waardoor negatieve effecten en overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming kunnen worden voorkomen. Bijvoorbeeld door de kap van bomen met broedende vogels uit te stellen tot na de broedtijd. Al kan de boom ook een nest bevatten van een vogelsoort waarbij het nest jaarrond beschermd is, waardoor overtreding niet kan worden voorkomen. Het plannen van werkzaamheden buiten de kwetsbare periode(n) van beschermde soorten is een veel toegepaste maatregel. Andere mogelijkheden om overtreding te voorkomen zijn wellicht het aanpassen van de werkvolgorde, gebruik te maken van andere apparatuur of de werkzaamheden te faseren in ruimte en tijd (zoals in het voorbeeld).

Vrijstellingen

Onder de Wet natuurbescherming is niet altijd een ontheffing nodig bij handelingen die leiden tot overtreding van de verbodsbepalingen in de wet. Dit zijn bijvoorbeeld de provinciale vrijstellingen en de gedragscodes. Ook kan er sprake zijn van een vrijstelling als de handeling is opgenomen in een beheerplan voor een Natura 2000-gebied of programma in het kader van een programmatische aanpak. Tot slot kan het Rijk voor handelingen en activiteiten waarvoor zij bevoegd gezag is een vrijstelling geven in de vorm van een Ministeriële Regeling. Vrijstellingen kunnen alleen gelden voor de verbodsbepalingen en de voorwaarden zoals genoemd bij de verschillende beschermingsregimes.

Provinciale verordening

Provinciale Staten kunnen vrijstelling van de verbodsbepalingen verlenen. Zo zijn met een provinciale verordening een aantal vooral algemeen voorkomende en beschermde zoogdieren als egel en rosse woelmuis vrijgesteld van de ontheffingsplicht. Door deze mogelijkheid ontstaan echter wel verschillen in de bescherming van soorten tussen de verschillende provincies.

Kader - Wettelijk Belang

Voor vogels beschermd onder de Vogelrichtlijn kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- ter bescherming van flora en fauna;
- voor onderzoek en onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt;
- om het vangen, onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

Voor soorten beschermd onder de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern of het Verdrag van Bonn kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de bescherming van wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen eigendom;
- in het belang van volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten;
- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van kunstmatige vermeerdering van planten, of
- om onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen, onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Voor andere 'nationaal' beschermde soorten kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- de belangen die gelden voor soorten van de Habitatrichtlijn zoals hierboven genoemd;
- in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daaropvolgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- ter voorkoming van schade en overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen;
- ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omliggende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
- ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud van landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied;
- in het algemeen belang van de betreffende soort.

Programmatische aanpak

De Wet natuurbescherming biedt de mogelijkheid om een programmatische aanpak toe te passen. Een dergelijk programma kan zowel door het Rijk als door provincies worden opgesteld. Onder de Flora en faunawet is reeds ervaring opgedaan onder de 'Generieke' of 'Gebiedsgerichte aanpak'. Tevens is voor een aantal grootschalige ontwikkelingen en plangebieden een Generieke ontheffing verleend zoals voor de gemeente Tilburg, het Havengebied Rotterdam en Vliegveld Twente. Het biedt de mogelijkheid om door middel van een actieve leefgebiedenbenadering te streven naar een betere verbinding tussen economie en ecologie.

Beheerplan Natura 2000-gebied

Tot slot zijn handelingen die onderdeel uitmaken van een beheerplan voor een Natura 2000-gebied of een programmatische aanpak (zoals stikstof) vrijgesteld, mits de handelingen zijn getoetst aan de criteria voor afwijking van de soortenbeschermingsregimes.

Eelerwoude

www.eelerwoude.nl